

214. Kám, Jeli-major

(Vas megye) Á, Kö

2003. május 12–13-án terepbejárást végeztünk Kám, Bejgyertyános határában. A terület a Nagy-Herpenyőtől 400 m-re K-re, egy mocsaras ártérből kiemelkedő magaslaton fekszik (tengerszint feletti magasság 164 m). A 19. század óta intenzív mezőgazdasági művelés alatt áll. A leletek a szántó egész területére kiterjedtek. Ny–K-i és É–D-i irányba a lelőhely pontosan követi a domb határait.

A kerámia egy része biztosan az Árpád-korra és a 14–15. századra tehető.

ILON GÁBOR

215. Kelemér, Mohosvár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kö

A Gömör megyei Kelemér községtől D-re, kb. 2 km-re található az egymástól 400 m-re lévő, természetvédelem alatt álló Nagy- és Kis-Mohos nevű tavak. A Kelemér–Putnok közötti országút völgyben futó részének éles kanyarulatáról DNy-ra indul el az a völgy, amelyben az úttól 500 m-re a Nagy-Mohos tavat találjuk. Innen tovább DNy-ra 200 m-re, a Kis-Mohos tó fölötti dombon emelkedik a Mohosvár nevű sáncvár.

2000 és 2002 során kutattuk a vár sáncát, környezetét, valamint a várfalon belül eső területek egy szakaszát. Meghatároztuk, hogy a várat a 13. század második felében építették és a 14. század első évtizedeiben, 1338 előtt el is pusztult.

2003. augusztus 6–19. között kizárólag a vár sánca és árka által közrezárt területen kutattunk. A korábbi évben megtalált központi toronytól délre és keletre eső területeket tártuk fel, a torony és a várfal közötti szűk, 2,8–3 m széles szakaszokon.

A várfal déli és nyugati szakaszait az újkori bányászat – kis kivétellel – elpusztította, a falaknak csak a kiszédett árkát találtuk. A déli várfal egy szakaszán az eredeti kőfal megmaradt, itt a fal a korabeli járósínt fölött 1 m magasságig állt. A déli várfal belső oldalához egy téglával fedett járósíntű, faszerkezetes fallal épült kisebb építmény kapcsolódott. A DNy-i sarokban szintén egy téglalap alakú, faszerkezetes épület szelvény maradványai voltak. Ebben az épületben a vár nyugati oldala mentén egy agyagból épített kemencét találtunk. A kemence falába benyomódva a kemencét fedő épület borona szerkezetének maradványai jól megfigyelhetők voltak. Az épület és a nyugati várfal közötti szorosban 13. századra datálható fazekak töredékei voltak.

A várfal nyugati oldalához kívülről még egy kőépület (torony?) kapcsolódik. Ennek az épületnek a feltárását még nem tudtuk lezárni.

PUSZTAI TAMÁS

216. Kerkafalva, Nagy-Fenyves-dűlő

(Zala megye) U

A Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság Alsószenterzsé-

bet, Kerkafalva és Kerkakutas határában „Alsószenterzsébeti árvízcsúcs csökkentő tározót” létesít. Az eredeti terv földmunkái a Kerka-patak széles, mocsaras árteréből enyhén kiemelkedő domboldalon húzódó, 640×130 m kiterjedésű lelőhely Ny-i felét érintették volna. A 2003. április 15. és május 21. között végzett megelőző próbaátáson húzott kutatóárkok alapján bebizonyosodott, hogy igen intenzív újkőkori településsel kell számolni, amelynek teljes feltárására lett volna szükség. A beruházó cég ezért a feltárás várható költségeit figyelembe véve, áthelyezte a tározót a régészeti jelenségektől nem érintett területre. Ezt követően csak a már megnyitott 14 kutatóárkokban végezhetünk feltárást. A próbaátáson során 1176 m² felületen 36 objektumot (28 cölöplyukat, és 8 gödröt) tártunk fel és dokumentáltunk. A leletanyagból kiemelkedik néhány kiöntőcsöves edény töredéke, agyagkanál töredékei, kisméretű kettőskúpos edények töredékei és egy átfúrt kőbalta töredéke. A feltárt régészeti jelenségek és a leletek alapján megállapíthatjuk, hogy az újkőkori lengyeli kultúra településrészletét találtuk meg.

A próbaátárással egyidőben a kutatóárkoktól ÉK-re a víztározó földmunkái kapcsán, a domboldal alján a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság humuszolást végzett, ahol régészeti szakfelügyeletet láttunk el. A lehumuszolt terület nagysága 156×30 m (4680 m²). A humuszolás során régészeti objektum nem került elő.

A leletanyag a zalaegerszegi Göcseji Múzeum Régészeti Gyűjteményébe került.

Munkatársak: Kreiter Attila régész, Gaál Erika, Kálmán Beáta technikus és Kiss Virág egyetemi hallgató (ELTE).

KVASSAY JUDIT

217. Keszthely, Csók István utca

(Zala megye) R, N, Kö

2003. október 3-án és 7-én régészeti szakfelügyeletet tartottam a területen. A helyszín közelében, a belvárostól D-re eső területen korábban római kori és középkori telepnyomok, szórványleletek voltak ismertek. A tavasz folyamán egy Csók I. utcai árokásáskor újra került elő kerámiaanyag.

A Zrínyi u.–Csók u. sarkon levő gyermekkorház előtt (a tavaszi helyszíntől É-ra), a járda és a füves szegély felbontásával nyitottak egy 10×3 m-es szelvényt, egy leendő új trafóház helyén. A szelvény mélysége 100 cm, a felső kavicsos feltöltés alatt kevert, sötétbarna réteg következett, majd a sárga-sárgásszürke agyagos altalaj. D-i felében téglasor alatt fut a villanykábel (80 cm), és a vízvezeték is ide esik. A szelvény K-i felében a füves, kevésbé bolygatott részen, a sötétbarna betöltésből szórványosan ember- és állatcsontok kerültek elő, római kori, népvándorlás kori és középkori kerámia pedig ugyaninnen, illetve a már kidobott földből. A betöltés tetején már újabb kori beásás és kerámia, a kiszédett fagyókerek között.